

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Vtrùm actores mercatorum teneantur ad restitutionem suis dominis, si cum Gabellariis transigant, & sibi vectigalia retineant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

quàm facultas quædam exequendi illud ius, quod ipse Princeps decursu totius anni habet; ac proinde non potest esse maius, quàm ius illud, quod Princeps singulis momentis per annum habet: effectus enim assidue ab aliqua causa dependens non potest villo temporis momento habere maiorem vim, quàm ipsa causa illo momento habeat: ergo conductor non potest habere maius ius ad exigendum à me vectigal, quàm ipse Princeps eo tempore in me habeat. quare cum ratione iuris, quod ego vicissim habeo in Principe, ius Principis elidatur compensatione; consequens est, ut in conductorem ius vllum exigendi à me vectigal transferre non possit.

76 Idem vsu venit in censibus, decimis, & similibus iuribus, quæ elocari possunt: conductor enim cum ius habeat assidue pendens à iure domini elocantis, non plus potest, quàm ipse dominus possit, si ipsemet suo iure exigeret. quare si is, cui ego debeo decimas vel pensionem annui census, mihi vicissim alio nomine sit debitor, nec possim obtinere solutionem, licitum mihi est vi compensatione, non soluendo decimas vel pensionem. Quod si conductor damnus incurrat, repetat à locatore: non enim potest creditor elocare ius quod habet in debitorem, cum damno debitoris.

Si totum ius translatum fuit, aut contractum debitorum.

77 Secus tamen esset, si totum ius vectigalis seu decimarum, vel census in alterum transferretur, non retento dominio directo: tunc enim si prior dominus mihi ex aliqua causa fieret debitor post illam alienationem, non possem vi compensatione, non soluendo; quia solutio census nullo modo esset debita priori domino, & ille nullum ius ad illa haberet. Si tamen ante alienationem mihi debitor fuisset, possem vi compensatione, alia via non suppetente; quia non potuit transferre alteri ius in me, si ipsemet erat mihi debitor: hoc enim esset vendere rem meam; vt rectè Siluester ait: nam ius quod ille habet in me, per compensationem fit quasi meum: ita enim extinguitur in Principe ratione debiti, quod ipse mihi debet; seu ratione iuris, quod ego in ipsum vicissim habeo, ac si meum fieret. Pari modo, si ego debeam tibi censum annuum 100. aureorum, & tu mihi intuleris damnus iniustus plus vel minoris æstimatum, non potes illum censum ita vendere vt ego compensatione vi non possim, si aliter mihi debitum à te nequeam redipisci: hoc enim iniquum foret: nam ratione iuris quod in te habeo, possum ius tuum quod habes in me, secundum iustam proportionem extinguere. Sicut enim debitor non potest debitum transferre in alium sine consensu creditoris; ita creditor ius suum quod habet in debitorem, non potest in alium transferre, quando ipse vicissim est debitor: quia id fieret eum alterius iniuria.

Obisio. Dices, Si tu mihi sis debitor, & gratis vel pretio concedas vsufructum agri tui Petro, non possum ex eo clam mihi compensationem facere: ergo neque ex censu, quem ego tibi debeo, si eius vsu alteri concesseris.

80 Resp. Respondeo neg. consequentiam; quia concessio vsufructu agri tui, fructus enati eo ipso pertinent ad vsufructuarium vel conductorem: sed si concedas vsufructum census, quem ego tibi debeo, fructus illius census non efficiuntur vsufructua-

rij, sicut nec tui, antequam consignentur; sed manent in meo dominio: vnde retinendo illos non vsurpo alienum, sed retineo meam, in quod tu quidem ius habebas, sed illud ius pari iure compensatur & extinguitur.

DVBITATIO XI.

Vtrum actores mercatorum teneantur ad restitutionem suis dominis, si cum Gabellarijs transigant, & sibi vectigalia retineant.

81 **F**requenter id fieri in Hispania ab ijs, qui ibidem negotijs mercatorum alibi habitantium præfunt, narrant mercatores Antuerpienses.

Respondeo itaque breuiter, id fieri posse quatuor modis: vel enim actor mandatum habet à domino vt transigat cum Gabellario pro mercibus quas inuecturus est, vel non habet: si habet mandatum, tenetur illud exequi si potest; alioquin tenebitur de damno, siue sibi retineat vectigal, siue non retineat: quia hoc ipso, quo mandatum acceptauit, se obligauit ad illud implendum; imò hoc ipso, quo suam operam ad negotia alterius gerenda locauit, tacite se obligauit ad eius mandata implenda, quæ ad negotia illa pertinerent; & proinde si omisit, tenetur.

82 Secundo, Si autem non habet mandatum, vt Gabellario conducit gabellas; & sic potest accipere partem sibi obuientem per societatem conductionis, tam ex mercibus sui domini, quàm ex alienis, quia est socius Gabellarij: sicut enim alius poterat hanc societatem cum Gabellario inire, ita etiam ipse. Nec refert quod sit actor mercatoris, quia idem non est factus in habilis ad alios contractus suo nomine inuecturus.

Tertio, Vel non inita societate emit sibi totum ius Gabellarij, quod Gabellarius in merces domini certo temporis spatio habiturus erat; & hoc modo non peccabit etiam contra iustitiam, etiam si totum illud vectigal sibi retineat; quia non tenebatur ex iustitia illud ius in vtilitatem sui domini redimere; cum ad hoc mandatum non haberet: neque in habilis erat ad illud sibi emendum, sicut enim quiuis alius potuisset illud à Gabellario emere, ita etiam iste actor.

83 Quarto, Vel denique intendit absolute redimere vel extinguere obligationem vectigalis; & tunc non potest sibi illud vectigal retinere, quia non transtulit in se ius Gabellarij, sed illud extinxit, dominumque suum illa obligatione liberauit, hoc enim ipso quo quis intendit redimere aliquam obligationem, intendit eam extinguere, vt desinat esse obligatus, qui antè erat. Vnde longè aliud est transferre in se ius Gabellarij, aliud redimere obligationem sui domini; nam potest ius Gabellarij in actorem transferri, manente obligatione in domino: non tamen potest hæc obligatio redimi, aut ius Gabellarij extingui, nisi dominus liberetur. Itaque in hoc casu tenetur domino ad gabellarum redemptarum & acceptarum restitutionem.